

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 8Csp/26/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8123202886
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 09. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Jaselský
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2023:8123202886.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudcom, JUDr. Jozefom Jaselským, v spore žalobcu: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. D. XXX, XXX XX C. D., právne zastúpený: JUDr. Igor Šafranko, advokát so sídlom ul. Sov. Hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, proti žalovanému: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, právne zastúpený: JUDr. Katarína Hegedúšová, Majerníkova 3/A, 841 05 Bratislava, IČO: 42 185 190, o primerané finančné zadostučinenie vo výške 946,12 eur, takto

rozhodol:

I. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi sumu 150,- eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

II. V prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a.

III. Žalovaný je p o v i n n ý nahradiť žalobcovi trovy konania v rozsahu 100 %.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobca sa žalobou doručenou súdu dňa 28.3.2023 domáhal od žalovaného zaplataenia primeraného finančného zadostučinenia vo výške 946,12 eur. Žalobu odôvodnil tým, že v konaní vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 13C/170/2016 rozsudkom zo dňa 5.10.2021 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 22.9.2022, sp. zn. 1Co/21/2022, bol úspešný v konaní o vydanie bezdôvodného obohatenia a určení neprijateľnosti zmluvnej podmienky. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 10.10.2022.

V odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie uviedol:

- odsek 27. odôvodnenia: „Súd pritom dospel k jednoznačnému záveru, že napadnuté ustanovenie, uvedené vo všeobecných obchodných podmienkach o tom, že dve tretiny poplatku za úver zahŕňajú náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere spolu so všetkou administratívou s tým spojenou zahŕňajú náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere spolu so všetkou administratívou s tým spojenou zahŕňajú náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere spolu so všetkou administratívou s tým spojenou, spôsobuje celkom zjavnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Súd k tomuto záveru dospel na základe toho, že jednak ustanovenie o tomto poplatku nebolo transparentne uvedené v samotnej zmluve o spotrebiteľskom úvere, na ktorú spotrebiteľ pripojil svoj podpis, a tieto náklady a ich význam či dôvod nie sú v zmluve nijako špecifikované (tak aby bolo zrejmé za čo všetko má spotrebiteľ platiť), a najmä toho, že pri ustanovení o tomto poplatku nie je vôbec zrejmé, prečo by poplatok za úver v tejto časti (vo výške 2/3 z poplatku stanoveného na 11.200,- Sk za úver vo výške 14.000,- Sk) za administratívu mal byť závislý od výšky úveru, a mal predstavovať neprimeranú sumu zodpovedajúcu dokonca až 53,3% poskytnutého úveru ($\frac{2}{3} \times 11.200,- \text{ Sk} / 14.000,- \text{ Sk} \times 100 \%$). Žalobcom označená zmluvná podmienka je teda aj podľa názoru súdu neprijateľná“

- odsek 28. odôvodnenia: „Súd pritom v súvislosti s týmto poplatkom, závislým zrejme od výšky úveru a nejasnosťami za čo sa má platiť, napokon podporne poukazuje aj na aktuálny demonštratívny výpočet

neprijateľných zmluvných podmienok podľa § 53 ods. 4 OZ, kde pod písmenom t) sa uvádza, že za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré požadujú od spotrebiteľa plnenie za službu, ktorej poskytnutie dodávateľom v prevažnej miere nesleduje záujmy spotrebiteľa.“

- odsek 48. odôvodnenia: „To znamená, že pre nárok na úroky a poplatky musí byť v písomnej zmluve o spotrebiteľskom úvere dojednaný úrok a uverená ročná percentuálna miera nákladov tak, aby bolo zrejmé ako má spotrebiteľ v závislosti od času celkové náklady (úroky a poplatky) platiť, teda tak, aby bola jasne určiteľná povinnosť platenia úrokov (napr. aj v situácii prípadného predčasného alebo oneskoreného vrátenia peňažných prostriedkov).“

- odsek 49. odôvodnenia: „V danom prípade však zmluva, resp. text zmluvy o spotrebiteľskom úvere tieto náležitosti neobsahuje, poskytnutý spotrebiteľský úver sa preto v zmysle ust. § 4 ods. 2 písm. g) ZoSU považuje za bezúročný a bez poplatkov, resp. podľa § 4 ods. 5 ZoSU veriteľ na úhradu úrokov a poplatkov, ktoré neboli v zmluve uvedené určite a zrozumiteľne, právo nemal. Tým sa majú na mysli nepochybne všetky úroky a poplatky vzťahujúce sa k tomuto úveru.“

- odsek 50. odôvodnenia: „Vzhľadom na to súd považoval túto žalobu za dôvodnú aj v časti o vydanie bezdôvodného obohatenia, a preto žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi jeho sumu v rozsahu rozdielu medzi peňažnými prostriedkami, ktoré žalobcovi na základe zmluvy o úvere v sume 464,71 Eur zrejme poskytol (a na ktorých vrátenie tak mal nárok) a tými, ktoré žalobca na tento úver podľa jeho nespochybných tvrdení vo výške 810,83 Eur zaplatil, teda vo výške 346,12 Eur. Pokiaľ ide o úroky z omeškania spojené s vydaním bezdôvodného obohatenia (uplatnené odo dňa nasledujúceho po doručení žaloby žalovanému), nakoľko čas splnenia tohto dlhu nie je ustanovený právnym predpisom a žalobca žalovaného o jeho vydanie osobitne nepožiadaval, v zmysle ust. § 563 OZ bol žalovaný povinný vydať žalobcovi toto bezdôvodné obohatenie nasledujúceho dňa po doručení žaloby (doručenej mu 16.6.2016), od ďalšieho dňa je v omeškani s plnením tohto peňažného dlhu, a preto je povinný platiť žalobcovi z dlžnej sumy aj úroky z omeškania. Súd preto žalobcovi priznal uplatnenú sumu bezdôvodného obohatenia spolu so zákonnými úrokmi z omeškania v zmysle ust. § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka a § 3 nar. vlády Slovenskej za čas po jeho splatnosti vo výške o osem percentuálnych bodov vyššej než bola základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania tak, ako je uvedené výrokovej časti tohto rozsudku.“

Ako spotrebiteľ si uplatnil satisfakciu za porušenie spotrebiteľských práv, proti čomu sa musel brániť podaním pôvodnej žaloby. Primerané finančné zadostučinenie žalobca požadoval v sume 946,12 eur, ktorá zohľadňuje skutočnosť, že žalovaný sa na jej úkor obohatil o sumu 346,12 eur a za neprijateľnú zmluvnú podmienku požaduje 600,- eur.

2. Žalovaný so žalobou nesúhlasil a navrhol žalobu zamietnuť. Uviedol, že ustanovenie § 3 ods. 5 zák. č. 250/2007 Z.z. síce priznáva spotrebiteľovi právo domáhať sa primeraného finančného zadostučinenia, avšak toto ustanovenie je potrebné vykladať reštriktívne. Pri rozhodovaní o tom či sa prizná primerané finančné zadostučinenie a v akej výške je potrebné zohľadniť nielen úspešnosť toho ktorého účastníka, ale aj iné okolnosti, ktoré majú vplyv na konkrétny prípad. Primerané finančné zadostučinenie je nutné chápať ako náhradu za spôsobenú nemajetkovú ujmu vyjadrenú v rôznych formách. Priznanie požadovaných finančných prostriedkov prichádza do úvahy len v tých prípadoch, keď porušenie práva nie je možné už napraviť inak. Cieľom primeraného finančného zadostučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia. Žalovaný má za to, že predmetné rozhodnutie súdu, ktoré uvádzajú žalobca má dostatočný sankčný charakter v zmysle individuálnej a generálnej prevencie. Žalovaný žiadal pri posudzovaní uplatneného práva zohľadniť konkrétne okolnosti týkajúce sa vzťahu žalobcu a žalovaného a by súd vzal do úvahy aj konanie žalobcu. Žalobca sa domáha vydania finančného zadostučinenia napriek tomu, že sám konal v rámci kontraktčného postupu ľahostajne, keď svojim podpisom vyhlásila, že súhlasí s obsahom Zmluvy, bol oboznámený so všeobecnými podmienkami poskytnutia úveru; nemal k nim žiadne výhrady a zaviazal sa ich dodržiavať. Žalobca svojim podpisom na Zmluve ďalej prehlásil, že si Zmluvu prečítal, že ju uzatvoril vážne, zrozumiteľne, nie v tiesni ani za nápadne nevýhodných podmienok. Za spornú považuje žalovaný aj výšku požadovanej náhrady finančného zadostučinenia. Žalobca nijako relevantne neodôvodnil výšku požadovaného finančného zadostučinenia (odhadom určené), ktoré určite nie je primerané a čo teda považuje za primeranosť.

3. Žalobca v replike okrem iného uviedol, že z dikcie ustanovenia § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa a odôvodnenia dovolacieho súdu v uznesení zo dňa 30.1.2019, sp. zn. 6Cdo/127/2017,

je zrejmé, že zákonodarca vôbec nestanovil podmienku vzniku, resp. preukazovania akejkoľvek ujmy. Jedná sa iba o neprípustný extenzívny výklad contra legem. V danom prípade išlo navyš o reálnu ujmu, keďže žalovaný sa na ich úkor bezdôvodne obohatil a predmetný administratívny poplatok má evidentne majetkový charakter. V žiadnom prípade nemožno vydanie bezdôvodného obohatenia a určenie neprijateľnej zmluvnej podmienky považovať za satisfakciu, nakoľko ide o zákonný nárok majúci základ v primárnom právnom vzťahu, ktorý zavinením žalovaného nebol perfektný a privedil spotrebiteľovi ekonomickú ujmu. Pripustením takejto argumentácie žalovaného by bola popretá samotná podstata a zmysel inštitútu primeraného finančného zadosťučinenia v zmysle § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa, ktorý má mať sankčný a odradzujúci charakter, keďže zo strany žalovaného dochádza k dlhodobému a opakujúcemu sa porušovaniu práv spotrebiteľov. Vzhľadom na charakter a stupeň porušenia práv a povinností daných spotrebiteľskými právnymi normami považuje uplatnenú výšku primeraného finančného zadosťučinenia za adekvátnu. Uplatnená výška zodpovedá svojmu účelu, pretože je potrebné toto finančné zadosťučinenie nevnímať ako kompenzáciu, ale ako poskytnutú satisfakciu. Dodal, že pre neustály odmietavý postoj žalovaného trvalo základné konanie 6 rokov.

4. Na prejednanie veci súd nariadil pojednávanie, na ktoré sa dostavil právny zástupca žalobcu. Na pojednávanie sa nedostavil žalovaný, ktorý svoju neúčast ospravedlnil a zároveň súhlasil s prejednaním veci v jeho neprítomnosti.

5. Súd sa oboznámil so všetkými dôkaznými prostriedkami, ktoré súdu predložili alebo označili strany konania. Dokazovanie vykonal rozhodnutiami všeobecných súdov označených žalujúcou stranou, vyjadrením žalovaného, pričom zistil tento skutkový stav:

6. Rozsudkom Okresného súdu Prešov, č.k. 13C/170/2016-63, zo dňa 5.10.2021 v spojení s opravným uznesením zo dňa 25.4.2022, a rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 22.9.2022, č.k. 3Co/12/2021-241, bol žalovaný zaviazaný zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 346,12 eur a zároveň bolo určené, že zmluvná podmienka zmluve o úvere č. 8460167 zo dňa 11.10.2005 uvedená vo Všeobecných obchodných podmienkach poskytnutia úveru v bode 13. v znení: „Dlžník uznáva dlžnú sumu vrátane poplatku v celej výške na základe tejto zmluvy ako svoj dlh voči veriteľovi čo do dôvodu aj výšky tak, ako je uvedené v tejto zmluve. Tretina poplatku predstavuje dohodnutý úrok a zvyšné dve tretiny zahŕňajú náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere spolu so všetkou administratívou s tým spojenou.“, je neprijateľná. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 10.10.2022.

7. Na základe zisteného skutkového stavu súd právne uzatvára:

8. Je nepochybné, že úverová zmluva uzavretá medzi účastníkmi konania je spotrebiteľskou zmluvou s poukazom na § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“).

9. Podľa § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách.

10. Podľa § 3 ods. 5 posledná veta zákona č. 250/2007 Z.z. v znení účinnom od 10.6.2013, spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

11. Vo vzťahu k vyššie citovanému ustanoveniu zákona č. 250/2007 Z.z. možno uviesť, že ide o ustanovenie s tzv. relatívne neurčitou hypotézou, ktorá neustanovuje žiadne kritéria na vymedzenie toho, čo predstavuje primerané finančné zadosťučinenie a ako treba určiť jeho výšku. Zároveň treba uviesť, že novšie znenie zákona o ochrane spotrebiteľa dokonca ešte zmiernilo podmienky poskytnutia primeraného finančného zadosťučinenia, pretože toto sa v súčasnosti poskytuje aj bez toho, aby porušenie práva alebo povinnosti spotrebiteľa ustanovené zákonom o ochrane spotrebiteľa alebo osobitným predpisom, bolo spôsobilé privediť ujmu spotrebiteľovi.

12. Základným zákonným predpokladom úspešného uplatnenia primeraného finančného zadosťučinenia v zmysle citovaného zákonného ustanovenia je teda porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej zák. č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa alebo podľa osobitných predpisov, ktorými sú predpisy na ochranu spotrebiteľa. Podľa názoru súdu uvedený nárok je teda daný, ak dodávateľ

porušil osobitnú právnu úpravu predstavujúcu normy na ochranu spotrebiteľov, ktorými sú osobitná úprava spotrebiteľských zmlúv v § 52 až 54 Občianskeho zákonníka, zákony o spotrebiteľských úveroch, o finančných službách na diaľku a podobne. Účelom týchto právnych noriem je zvýšená ochrana spotrebiteľa ako slabšieho účastníka zmluvného vzťahu založeného spotrebiteľskou zmluvou a citované zákonné ustanovenie § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. má postihnúť nečestného dodávateľa, ktorý tieto osobitné právne normy nerešpektuje. V tejto súvislosti súd poukazuje na uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp.zn. 6Cdo/389/2015, zo dňa 14.9.2016, v ktorom tento súd uviedol, že v súvislosti s ustanovením § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. pod úspešným uplatnením porušenia práva alebo povinnosti v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť úspešné uplatnenie konkrétneho nároku z porušenia alebo povinnosti, napr. nároku na náhradu škody, na vydanie bezdôvodného obohatenia alebo aj na určenie neprijateľnosti konkrétne vymedzenej zmluvnej podmienky používanej v spotrebiteľskej zmluve.

13. V prejednávanom prípade možno konštatovať, že zo strany žalovaného došlo k takému porušeniu spotrebiteľského práva. Pri finančných službách je odopreté plnenie veriteľovi z dôvodu, že sa vyžaduje bez platného právneho dôvodu (nedostatok zmluvnej náležitosti) alebo ide o nekalú obchodnú prax, príp. neprijateľnú zmluvnú podmienku. Súd má teda za to, že pokiaľ bol spotrebiteľ úspešný v predchádzajúcom spore pri uplatnení porušenia jeho práva ako spotrebiteľa, základ nároku je daný.

14. Žalovaný nepostupoval s odbornou starostlivosťou, keď predstrel žalobcovi na podpis formulárovú zmluvu obsahujúcu neprijateľnú podmienku – administratívny poplatok bez reálneho plnenia. Žalovaný sa na základe zmluvy o úvere s takouto neprijateľnou zmluvnou podmienkou získal od žalobcu financie bez protihodnoty, ktorých vrátenia sa domáhala v konaní vedenom pod sp. zn. 13C/170/2016.

15. Pokiaľ ide o výšku finančného zadosťučinenia, táto závisí od úvahy súdu. Pri určení výšky finančného zadosťučinenia sa nemožno striktno držať majetkovej ujmy, ktorá žalobcovi objektívne hrozila, resp. ktorá mu vznikla. Súd preto považoval za primeranú výšku finančného zadosťučinenia sumu 150,- eur a to s ohľadom na intenzitu zásahu žalovaného do práva žalobcu ako spotrebiteľa a skutočnosť, že žalobca sa museli súdnou cestou domáhať vrátenia plnenia na základe predmetnej neprijateľnej zmluvnej podmienky. Súd má za to, že aj bez stanovenia kritérií výšky primeraného finančného zadosťučinenia, treba vychádzať z toho, že toto má plniť jednak funkciu satisfakčnú, jednak funkciu sankčnú tak, aby dostatočne odradilo dodávateľa od nekalého konania, ktorého sa dopustil voči úspešnému spotrebiteľovi a jednak podľa názoru súdu ho treba chápať aj ako odmenu za to, že sa spotrebiteľ pustil do sporu s nepochybne ekonomicky a právne silnejším dodávateľom a svojím úspechom priniesol benefit aj pre ostatných spotrebiteľov v tom, že možno predpokladať, že dodávateľ sa konania, ktorého sa dopustil voči nim, už voči ďalším spotrebiteľom nedopustí, prípadne sa ho nedopustí v takej intenzite. Na druhej strane však primerané finančné zadosťučinenie nemôže predstavovať neprimerané obohacovanie spotrebiteľov. Pri rozhodovaní o nároku na finančné zadosťučinenie súd prihliadal na okolnosti prípadu, konkrétne závažnosť porušenia práva či povinnosti voči spotrebiteľovi, intenzitu trvania a rozsahu nepriaznivých následkov a na subjektívny prístup oboch strán protiprávnemu konaniu. Súd tiež vzal zreteľ na to, že na strane žalobcu vznikla ujma v podobe zmenšenia jeho majetku v dôsledku aplikácie neprijateľnej zmluvnej podmienky. V súvislosti s tým, súd považoval sumu vo výške 100,- eur, ktorá predstavuje necelých 30 % sumy bezdôvodného obohatenia, za primeranú. Za samotné určenie neprijateľnej zmluvnej podmienky súd priznal žalobcovi primerané finančné zadosťučinenie vo výške 50,- eur.

16. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa § 262 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 2 CSP. Podľa tohto ustanovenia môže súd priznať náhradu trov konania v plnej výške aj v prípade, ak súd priznal nárok úspešnej strane, avšak nie v žiadanej výške (porovnaj I. ÚS 56/2017). Ide o prípady, ak výška nároku závisí od úvahy súdu, čo je prípad prejednáwanej veci. Úvaha súdu sa teda týkala skutkových okolností, ktoré sú podstatné pre rozhodnutie o výške priznaného plnenia, nie čo do základu uplatneného nároku. Aj v súčasnosti podľa § 255 ods. 2 CSP v spojení s čl. 3 a čl. 4 ods. 2 CSP sa základná sadzba tarifnej odmeny advokáta vypočíta z výšky súdom priznaného plnenia. O výške trov bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku (§ 262 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Prešov, písomne, v dvoch vyhotoveniach.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 CSP) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak povinná strana dobrovoľne nespĺní, čo jej ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnená strana môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov.